

Shariamæssig 'Illah og Rationel 'Illah

Bismillahir Rahmanir Raheem

De islamiske systemer er sammensat af *Abkam Shar'iyah*, relateret til *'Ibadaat* (ritualer), moral, føde, klæder, transaktioner (*Mu'amalaat*), og straffekodeks (*'Uqubaat*).

Og de islamiske regler relateret til *'Ibadaat* (ritualer), moral, føde og klæder, kan ikke begrundes med en *'Illah* (årsag eller begrundelse).

Allahs Sendebud ﷺ sagde eksempelvis:

«حُرِّمَتْ الْخَمْرُ بَعَيْنِهَا»

”Rusmidlet (Al-Khamr) blev forbudt i sig selv...” [Sunan al-Nasai, i Kitab al-Ashribah]

Men *Abkam Shar'iyah* relateret til transaktioner og straffe begrundes med en *'Illah* (tekstuel årsag).

Dette er fordi at den shariamæssige dom (*Hukm*) til disse sager bygger på en begrundelse som var årsagen til lovens befaling. Mange folk blev vant til at begrunde alle reglerne i henhold til gavn, fordi de var influeret af den vestlige ideologi og vestlig kultur og betragter gaven som det eneste handlingskriterium. Den forståelse modstrider den islamiske intellektuelle ledelse der betragter ånden (*Rub* - forbindelsen til Allah ﷻ) som selve grundlaget for alle handlinger; og gør sammenfletningen af ånden med det materielle, til kontrollanten for handlingerne. Altså begrundes de *Abkam Shar'iyah*, som er relateret til *'Ibadaat*, moral, føde og klæder, slet ikke, fordi der ikke eksisterer en *'Illah* (tekstuel begrundelse) til disse regler. De skal tages som de kom i teksten, og er ikke baseret på en *'Illah*. Bøn, faste, pilgrimsfærd (*Hajj*), *Zakah*, måden man beder på, antallet af *Raka'at*, pilgrimsfærdens ritualer (*al-Manasik*), og den minimale mængde, man skal betales i *Zakah* (dvs. *Nisab*), og lignende, skal tages og accepteres og underkastes til, som de kom i teksten (*Tawqifiyyah*), og ingen *'Illah* søges til dem.

Det samme gælder forbudet imod at spise det selvdøde dyrs kød, svinekødet, blod, og lignende. At søge en *'Illah* til disse regler er forkert og farligt, fordi hvis man søgte en *'Illah*, ville resultatet være, at når reglens *'Illah* holdt op med at eksistere, ville reglen heller ikke eksistere. Dette er fordi selve *'Illah* blev forbundet til reglen i dens tilstedeværelse og fravær. Så hvis vi antog renlighed var selve *'Illah* (motivet eller årsagen) til *Wudhu* (rituel afvaskning), og fysisk træning var *'Illah* til Bønnen, og en god fordøjelse *'Illah* til Fasten osv., så ville det betyde, at når *'Illah* ikke eksisterede, så ville reglen heller ikke eksistere, selvom dette dog ikke er tilfældet. At søge en *'Illah* til reglen og dens udførsel, er derfor farligt. Altså er det obligatorisk at tage regler om *'Ibadaat* som de er, uden at søge en *'Illah* til dem. Hvad angår selve *Hikmah* (Visdommen) bag en regel, så er det Allah ﷻ alene, der kender den, og da vores forstand ikke kan opfatte Allahs ﷻ Essens, kan vi heller ikke opfatte Hans ﷻ *Hikmah* (Visdom).

Hvad angår den *Hikmah*, som bliver nævnt i teksten, eksempelvis Allahs ﷻ udtalelse:

﴿إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ﴾

”Bønnen forebygger imod vulgære handlinger og ondskab...” [Al-'Ankabut 29:45]

Og Allahs ﷻ udtalelse:

”Så de kan bevidne det, som er til gavn for dem...” [Al-Hajj 22:28]

Og Hans ﷺ udtalelse:

﴿وَمَا آتَيْتُم مِّنْ زَكَاةٍ تُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُضْعِفُونَ﴾

”Det I giver ud af Zakah, hvormed I søger Allahs Tilfredshed, er blevet fordoblet mange gange.” [Ar-Rum 30:39]

Og andre typer af *Hikaam* (flertal af *Hikmah*), som udtales i teksterne, skal tages bogstaveligt, som det er nævnt i teksten, uden at sammenligne dem med noget. Medmindre reglens *Hikmah* nævnes i en tekst, skal hverken *Hikmah* eller *Illah* søges til reglen.

Dette er hvad angår *Ibadaat*. Moralen er derimod de værdier, hvortil regler er blevet nedfældet, for at fremvise dyderne, og de noble handlinger, og deres modsætninger. De resulterer også såvel fra *Ibadaat*, ligesom de overholdes i *Mu'amalaat*. Dette er fordi Islam i sin lovgivning, søger at tage mennesket på vejen hen imod det perfekte, så det kan opnå det højest mulige niveau. Derfor skal mennesket arbejde hen imod at opnå de højtstående karaktertræk, og opretholde dem. Den gode moral er en værdi, man har til hensigt at opnå, når mennesket tilegner sig den, fordi det er noget den islamiske *Shari'ah* har udtalt, og dens værdi søges når man udfører disse dyder og tilegner sig dem. Moralen er en del af den islamiske *Shari'ah*, og er en del af Allahs ﷻ påbud og forbud, som enhver muslim skal opnå, således at hans udførsel af Islam bliver komplet, og hans foretagelse af Allahs ﷻ påbud, og afholdelse fra Hans ﷻ forbud, fuldendes.

En muslim tilegner sig hverken de moralske attributter for deres egen skyld, og heller ikke for deres gavn. Derimod tilegner han sig dem kun, fordi Allah ﷻ befalede ham med dem, og ikke for nogen anden årsag. Så en muslim karakteriseres ikke med sandfærdighed for sandfærdighedens skyld, og heller ikke for den gavn den har, men derimod fordi den islamiske *Shari'ah* befalede det.

Hvad angår det faktum, at muslimen ikke tilegner sig moral for moralens skyld, så skyldes det selve beskrivelsen af handlingerne. En handling, som mennesket udfører, kan i sig selv være *Qabih* (ond), men han mente den var *Hasan* (god), så han udførte den. Attributten han blev karakteriseret med, kan i sig selv være *Qabih*, men han betragter den som en *Hasan* (god) attribut, så han tilegnede sig den, og dermed vil der opstå fejl, fordi mennesket udførte moral for deres egen skyld. Medmindre Islam definerer, hvilke attributter der er *Qabih*, og hvilke der er *Hasan*, dvs. medmindre muslimen udfører dem ifølge denne definition, så vil hans tilegnelse af attributterne, ikke være i overensstemmelse med *Abkam Shar'iyah*. Derfor skal muslimen ikke karakteriseres med sandfærdighed for sandfærdighedens skyld, og han skal heller ikke karakteriseres med barmhjertighed for barmhjertighedens skyld, og skal igen ikke karakteriseres med alle disse former for moral for deres egen skyld. Altså skal han derimod karakteriseres med dem, fordi de var påbudt af Allah ﷻ, fordi det grundlæggende faktum er, at moralen er baseret på den islamiske *'Aqidah*. Og overholdelsen af dette vil garantere individernes tilegnelse af moralen, og rense sjælen for enhver urenhed, og distancere den fra de korrupperende faktorer. Altså er det den bedste måde for at beskytte moralen at man begrænser dem til hvad der bliver sagt i teksten (fra Qur'anen og Sunnah), fastholde dem i det spirituelle grundlag, og bygge dem på den islamiske *'Aqidah*.

Hvad angår ikke at tilegne sig moralen for gavnens skyld, så er det fordi, gavnens ikke tilsigtes med moralen og den skal ikke søges, for ellers korrumpes moralen, og får den til at afhænge af denne gavn. Så moralen er attributter, mennesket skal karakteriseres med frivilligt, med *Taqwa* (frygt for Allah ﷻ) som motivationskilde. En muslim overholder ikke moral, fordi de gavner eller skader ham i livet, men han gør det som besvarelse på Allahs ﷻ påbud og forbud. Det er forståelsen, som gør karakteriseringen med god moral, konstant og vedvarende, og dette handler ikke om gavn. En sådan moral, som bygger

på en udveksling af gavn, ville gøre individet til en hykler, hvor han fremviser en bestemt adfærd, alt imens han skjuler sin sande natur. Dette er fordi at hans moral bygger på gavn, så hans moral afhænger af gavnen, fordi mennesket lader de begrundede regler afhænge af deres *'Ilaal* (flertal af *'Illah*), og han tror hverken på, at reglerne eksisterer, eller på deres forpligtende natur, hvis deres *'Ilaal* (begrundelser) var fraværende.

Derfor begrundes moral ikke, og skal aldrig tages på basis af en *'Illah*. De skal accepteres, som de kom i den islamiske *Shari'ah*, uanset nogen *'Illah*. Det er fejlagtigt og farligt at søge *'Ilaal* til moral, så man ikke forlader karakteriseringen med moral, hvis deres *'Ilaal* blev fraværende.

Derfor bliver det tydeligt, at formålet med *'Ibadaat* udelukkende er den spirituelle værdi, og formålet med moral er den etiske værdi udelukkende. De skal fastholdes til disse tilsigtede værdier og intet andet. Hverken gavn eller interesse skal manifestere sig i *'Ibadaat* eller moral, fordi en sådan manifestation er farlig for dem, og forårsager hykleri i dem der tilbeder, og dem som er retskafne folk. Dette vil også medføre forladelsen af *'Ibadaat* og moral, når deres gavn eller interesse ikke viser sig.

Hvad angår *Abkam Shar'iyah* relateret til menneskets handlinger i sit forhold til andre, så er der nogle af teksterne, der kom som *Daleel* (bevis) for dem og inkluderer en *'Illah* (tekstuel begrundelse), eksempelvis med hensyn til at give krigsbyttet fra Banu Nadhir til Muhajirun i stedet for til Ansar.

I denne sammenhæng siger Allah ﷻ:

﴿كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ﴾

”Så den ikke bliver monopoliseret blandt de rige af jer.” [Al-Hashr 59:7]

Andre tekster inkluderer ikke en *'Illah* overhovedet, eksempelvis:

﴿وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا﴾

”... men Allah tillod handel, og forbød Riba (bl.a. rente/åger).” [Al-Baqarah 2:275]

Enhver regel, hvor teksten inkluderer en *'Illah*, så begrundes de, og man kan lave *Qiyas* (analogi) med dem; hvorimod de regler, hvis tekst er foruden en *'Illah*, søger man ikke en *'Illah* til dem, og *Qiyas* kan derfor ikke anvendes. Den gyldige *'Illah*, er en *'Illah* fra den islamiske *Shari'ah*, som nævnes i teksten fra Qur'anen og Sunnah, fordi dette er de eneste to shariamæssige tekster. Altså er den *'Illah*, hvorpå den begrundede *Hukm Shar'i* bygger en shariamæssig *'Illah*, og ikke en rationel *'Illah*. Med andre ord så skal denne *'Illah* nævnes i teksten, enten direkte eller indirekte, eller gennem deduktion eller *Qiyas*. Denne *'Illah* forbindes med den begrundede *Hukm* i tilstedeværelse og fravær. Derfor er disse regler betinget af deres *'Ilaal*. Så vi oplever, at en ting er forbudt i en situation på grund af eksistensen af en shariamæssig *'Illah*, og hvis denne *'Illah* forsvinder, så bliver den samme ting tilladt. Så *Abkam Shar'iyah* er betinget af disse *'Ilaal* i eksistensen og i fraværet; når den eksisterer, så eksisterer reglen, og hvis denne *'Illah* ikke eksisterer, så eksisterer reglen heller ikke.

Men reglens fravær på grund af fraværet af dens *'Illah* betyder slet ikke, at *Hukm Shar'i* har ændret sig, derimod forbliver denne *Hukm Shar'i* til sagen, som den er, uden ændring. Reglen gælder bare ikke så længe dens *'Illah* er fraværende, men den vil gælde igen, når dens *'Illah* eksisterer.

Reglens forhold til *'Illah* i eksistens og fravær betyder ikke at reglerne ændrer sig på grund af en ændring i tid og sted, hvormed påstanden er, at gavnen og forebyggelse imod korrupsion, er *'Ilaal* for *Abkam Shar'iyah*, så *Abkam Shar'iyah* ændrer sig efterfølgende. Og dette er fordi frembringelse af gavnen og forebyggelsen imod korrupsion, slet ikke er *'Ilaal* for *Abkam*, eftersom der slet ikke kom nogen tekst

med antydningen om, at de er en *'Illah* til en specifik regel. Altså kan det ikke tages som en shariamæssig *'Illah*.

Desuden er en shariamæssig *'Illah* det, som tages fra en shariamæssig tekst, og skal derfor begrænses til den og dens betydning. Altså har den shariamæssige tekst ikke indikeret, om frembringelsen af en gavn eller forebyggelse af korrupsion, er dens *'Illah*. Således vil det shariamæssige motiv være det, som den shariamæssige tekst har bragt, og ikke frembringelsen af gavn eller afværgelsen af korrupsion. Det der bringes i teksten, indikeres ikke af tiden eller stedet, og det indikeres heller ikke af selve handlingen. Men det indikeres derimod af teksten i sin fremvisning af reglens *'Illah*. Derfor ændrer teksten sig aldrig, tiden og stedet tages ikke i betragtning i denne kontekst, og frembringelsen af gavn og forebyggelsen af korrupsion gives heller ingen værdi. Følgelig ændrer *Abkam Shar'iyah* sig ikke i forhold til tid og sted; de forbliver som de er, uanset ændringer i tid og sted.

Hvad angår ændringer i traditionerne og folks skikke, så har det ikke nogen effekt på reglens ændring, fordi traditionen ikke er en *'Illah* til *Hukm Shar'i*, og heller ikke en kilde til den. Traditionerne vil måske stemme overens eller ikke stemme overens med den islamiske *Shari'ah*. Hvis de ikke stemmer overens med *Shari'ah*, er den islamiske *Shari'ah* kommet for at ophæve og ændre dem, eftersom den islamiske *Shari'ahs* funktion er at ændre de korrupte traditioner og skikke, fordi de er blandt de faktorer, som forårsager korrupsionen i samfundet. Derfor tages de ikke som kilde til en *Hukm Shar'i*, og heller ikke som en *'Illah* til den, og reglen ændrer sig ikke på grund af den. Men hvis traditionerne stemte overens med *Shari'ah*, så bevises reglen med dens shariamæssige *Daleel* (bevis) og shariamæssige *'Illah*, og ikke med disse traditioner selv hvis disse traditioner ikke modstrider *Shar'a*. Derfor kan skikkene ikke regere over *Shar'a*, derimod så regerer de shariamæssige regler over traditionerne og skikkene. Følgelig så har *Abkam Shar'iyah* deres eget *Daleel*, som er teksten og de har shariamæssige *'Ilaal*, og traditioner og skikke er slet ikke en del af det.

Med hensyn til egnetheden af den Islamiske *Shari'ah* til enhver tid og sted, så resulterer det ud fra det faktum, at den Islamiske *Shari'ah* behandler menneskets problemer med sine regler gennem alle tider og steder, og er i stand til at løse alle menneskets problemer, uanset hvor forskellige og utallige de bliver. Dette er fordi når den behandler menneskets problemer, så behandler den ham ud fra den betragtning, at han er et menneske, og ikke ud fra nogen anden betragtning. Uanset tiden og stedet, så er mennesket stadig det samme menneske med hensyn til sine instinkter og biologiske behov, som slet ikke ændrer sig, så reglerne, som løser hans problemer, ændrer sig (heller) ikke. Det der ændrer sig er menneskets livsmønster, hvilket slet ikke påvirker hans syn på livet. Angående menneskets adskillige krav i livet, så opstår de som et resultat af hans søgen efter at opfylde sine instinktive og biologiske behov. *Shari'ah* blev åbenbaret for at løse den slags nye og mangfoldige krav, uanset deres forskellighed eller hvorledes deres mønstre ændrer sig. Faktisk var dette en af de faktorer, som bidrog til væksten indenfor *Fiqh* (Jura). Men *Shari'ahs* evne til at omfatte mange spørgsmål betyder ikke, at den er fleksibel, og tilpasser sig til alt, eller til ethvert emne, selv hvis det modstrider *Shar'a*. Dette betyder heller ikke, at den udvikler sig, så derfor ændrer den sig med tiden. Det betyder derimod, at teksterne har evnen til at lade adskillige regler blive udledt fra sig, og det betyder også, at reglerne har evnen til at gælde over mange emner.

Eksempelvis siger Allah ﷻ i den Noble Qur'an:

﴿فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآوَهُنَّ أَجُورَهُنَّ﴾

”Så hvis de ammer (jeres børn) for jer, så giv dem deres løn.” [At-Talaq 65:6]

Fra denne *Ayah* udledes en *Hukm Shar'i*, at den hyrede person, lige meget hvem det er, er berettiget til en løn, hvis han har udført sit arbejde, om end han er privat eller offentligt ansat. Denne regel gælder i adskillige tilfælde, eksempelvis for den regeringsansatte, fabriksarbejderen, landmanden og lignende. Derfor er de alle sammen berettiget til løn, hvis han har udført sit arbejde, fordi han er en privat ansat. Snedkeren, der laver skabet, skrædderen der syer kjolen, skomagere der laver skoene og lignende, er alle

sammen berettigede til løn, hvis han har udført sit arbejde, fordi han er en offentligt ansat. Eftersom ansættelsen er en kontrakt, som blev indgået af en arbejdsgiver og en arbejdstager, er regenten (*Hakim*) ikke inkluderet, idet han ikke er hyret af Ummah, men derimod eksekverer *Abkam Shar'iyah*, dvs. han implementerer Islam. Altså er Khalifaen slet ikke berettiget til løn, for at udføre sit arbejde, eftersom han blev givet løftet (om lydighed), for at implementere *Shar'a*, og bære den islamiske *Da'wah*, så han er ikke ansat af Ummah. Ligeledes er hans assistenter (*Mu'avinun*), dvs. medlemmerne af den udøvende forsamling og guvernørerne (*Wulab*), ikke berettiget til en løn, for at udføre deres arbejde, eftersom deres arbejde er styremæssigt; altså er de ikke ansatte. Derfor får de ikke løn, men de tilskrives et beløb, som skal tilpasses deres behov, hvilket skyldes deres beskæftigelse med det styremæssige, og gør dem ude af stand til at varetage deres egne affærer og beskæftigelser.

Denne evne i teksterne til at indeholde mange regler, og reglernes evne til at gælde over mange problemer, er det der gør den Islamiske *Shari'ah* egnet til at behandle alle problemer, såvel i livet til alle tider og steder, som til alle folkeslag og generationer. Dette kan ikke beskrives som fleksibilitet og udvikling.

Selve *Daleel* (beviset) i en *Hukm Shar'i*, som bliver taget fra teksten, enten fra Qur'anen eller fra Sunnah, skal behandle det foreliggende emne, fordi Lovgiveren Allah ﷻ havde til hensigt, at man skal følge teksternes betydninger, frem for at følge dem bogstaveligt. Derfor når man udleder *Abkam Shar'iyah*, så skal man lægge mærke til begrundelsens (*'Illah*) mening, dvs. observere begrundelsens mening i teksten, udfra et legislativt synspunkt.

Dette bevis kan inkludere en *'Illah* til reglen (*Hukm*), eller begrundelsen kan tages fra et andet bevis, eller fra flere beviser. Skønt reglen bliver udledt fra beviset, så observeres begrundelsens mening, uden at man overholder den (bogstavelige) mening, som bliver nævnt i teksten, og som kom for at behandle problemet på dette tidspunkt.

Eksempelvis siger Allah ﷻ:

﴿وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ رَهْبُونَ بِهِ عَدُوٌّ لِلَّهِ وَعَدُوٌّكُمْ﴾

"Og forbered alt hvad I kan af styrke overfor dem, og trænede heste, hvormed I kan true Allahs fjende, og jeres fjende." [Al-Anfal 8:60]

Reglen omhandler forberedelsen af styrke, og det pågældende problem, som blev behandlet på dette tidspunkt var at styrken inkluderede træningen af heste, og begrundelsens mening fra denne *Hukm*, er at slå en frygt i fjendens hjerter; derfor når vi i dag udleder reglen om forberedelse af styrken fra dette *Daleel*, så observerer vi begrundelsens mening fra reglen, og efterfølgende forbereder vi hvad end der er nødvendigt for at skabe frygt i fjendens hjerter, uden at vi begrænser os til den form, som kom i teksten (dvs. om de trænede heste), i behandling af problemet på daværende tidspunkt.

Derfor skal denne fremgangsmåde følges i ethvert *Daleel*, hvorfra en regel udledes, eftersom formålet er, at opfylde begrundelsens mening, som er tilsigtet med reglen. Derfor kræver den islamiske *Shar'a*, at reglerne, relateret til de sociale forhold (*Mu'amalaat*) blandt folk, baseres på deres *'Ilah*; observerer det legislative perspektiv i teksterne og ikke selve formen der kom i dem, når man udleder reglerne fra disse tekster.

Fordi den Noble Qur'an og den profetiske Sunnah er kilder til *Abkam Shar'iyah*, så betragtes *Ijma'a al-Sahabah* (Ledsagernes Enstemmighed) og *Qiyas* (Analogislutning) også. Altså er de kollektive (*Ijmalyyah*) shariamæssige beviser til de shariamæssige regler, den Noble Qur'an, Profetens ﷺ Sunnah, *Ijma'a al-Sahabah* og *Qiyas*. Hvad angår en enkel *Sababi* holdning relateret til *Ijtihad* emner, er det ikke et bevis, fordi den enkle *Sababi* er ligesom enhver anden *Mujtahid* (jurakyndig med evnen til at udlede), og er underlagt muligheden for fejl.

Desuden var Sahabah ﷺ uenige om nogle emner, og enhver havde en mening, som var forskellig fra en andens. Hvis en *Sahabis* holdning blev taget som et *Daleel* (bevis), ville beviserne være forskellige, og modstridende. Derfor betragtes den ene *Sahabis* holdning ikke som et shariamæssigt *Daleel*, men det er derimod tilladt at følge den ligesom de andre anerkendte holdninger og skoleretninger.

Regler som Sahabah ﷺ kollektivt blev enige om er ikke deres *Madhab* (skoleretning), men er derimod en *Ijma'a* (generel enstemmighed) og således en gyldig beviskilde.